

ZESPÓŁ SZKÓŁ NR 1 W SANOKU

PROGRAM

**REALIZACJI DORADZTWA ZAWODOWEGO
W ZESPOLE SZKÓŁ NR 1 IM. KAROLA ADAMIECKIEGO
W SANOKU W ROKU 2025/2026**

SANOK 2025

WPROWADZENIE

Program Realizacji Doradztwa Zawodowego dla Zespołu Szkół nr 1 w Sanoku zawiera:

1. Podstawy prawne.
2. Cel główny doradztwa zawodowego.
3. Realizatorzy działań związanych z doradztwem zawodowym w szkole.
4. Treści programowe oraz odbiorcy działań związanych doradztwem zawodowym w szkole.
5. Warunki i sposoby realizacji.
6. Diagnoza potrzeb w zakresie realizacji programu doradztwa zawodowego.
7. Program realizacji doradztwa zawodowego na rok szkolny 2025/2026.
8. Przykładowe możliwości wprowadzania treści z poradnictwa zawodowego na zajęciach przedmiotowych w roku szkolnym 2025/2026.
9. Sojusznicy – sieć współpracy.
10. Zasady realizacji działań programu w przypadku zdalnego nauczania.
11. Monitoring i ewaluacja.

1. POSTAWY PRAWNE

Prowadzenie działań związanych z doradztwem zawodowym w Zespole Szkół nr 1 w Sanoku reguluje art. 26a ustawy 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1043 z późn. zm.). Szczegółowe regulacje wprowadza natomiast § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. z 2019 r. poz. 325). oraz pozostałe akty prawne.

2. CEL GŁÓWNY DORADZTWA ZAWODOWEGO

Celem doradztwa zawodowego w Zespole Szkół nr 1 jest wspieranie uczniów Technikum w procesie podejmowania samodzielnych i odpowiedzialnych wyborów edukacyjnych i zawodowych opartych na znajomości i rozumieniu siebie, systemu edukacji oraz rynku pracy. W szkole na każdy rok szkolny opracowuje się program realizacji doradztwa zawodowego, uwzględniający wewnętrzny system doradztwa zawodowego.

3. REALIZATORZY DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z DORADZTWEM ZAWODOWYM W SZKOLE

W realizację działań związanych z doradztwem zawodowym w szkole zaangażowani są: dyrektor, nauczyciele wychowawcy, nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących i zawodowych, nauczyciel – bibliotekarz, specjaliści (pedagog, pedagog specjalny, psycholog, doradca zawodowy, nauczyciele wspomagający) oraz inne osoby zatrudnione w szkole.

DYREKTOR

- 1) odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym;
- 2) współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji WSDZ;
- 3) wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi;
- 4) zapewnia warunki do realizowania w szkole doradztwa zawodowego;

- 5) organizuje w szkole wspomaganie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym polegające na planowaniu i przeprowadzaniu działań mających na celu poprawę jakości pracy szkoły w tym obszarze.

DORADCA ZAWODOWY – ZESPÓŁ DS. DORADZTWA ZAWODOWEGO

- 1) diagnozuje zapotrzebowania uczniów na działania związane z realizacją doradztwa zawodowego;
- 2) prowadzi zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego,
- 3) opracowuje we współpracy z innymi nauczycielami, w tym nauczycielami wychowawcami opiekującymi się oddziałami, pedagogiem program realizacji doradztwa zawodowego,
- 4) wspiera nauczycieli, w tym nauczycieli wychowawców opiekujących się oddziałami, psychologów lub pedagogów, w zakresie realizacji działań określonych w programie realizacji doradztwa zawodowego,
- 5) koordynuje działalność informacyjno-doradczą realizowaną przez szkołę, w tym gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe właściwe dla danego poziomu kształcenia.

NAUCZYCIEL WYCHOWAWCA

- 1) określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- 2) eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi doradztwa zawodowego;
- 3) włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu doradztwa zawodowego;
- 4) realizują tematy związane z doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych;
- 5) wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej;
- 6) współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno – zawodowej ich dzieci;
- 7) współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

NAUCZYCIELE PRZEDMIOTÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH I ZAWODOWYCH

- 1) określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- 2) eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi doradztwa zawodowego;
- 3) współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizowania doradztwa zawodowego dla uczniów;
- 4) przygotowują uczniów do udziału w konkursach zawodowych;
- 5) prowadzą koła zainteresowań, zajęcia dodatkowe;
- 6) współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

SPECJALIŚCI

- 1) określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;

- 2) włączają treści z zakresu doradztwa zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;
- 3) współpracują z wychowawcami klas w ramach realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego dla uczniów;
- 4) włączają się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z pracy specjalisty);
- 5) współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

NAUCZYCIEL – BIBLIOTEKARZ

- 1) współpracuje z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- 2) udostępnia zasoby dotyczące doradztwa zawodowego;
- 3) włącza się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

INNE OSOBY ZATRUDNIONE W SZKOLE:

- 1) współpracują z doradcą zawodowym oraz nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- 2) udzielają informacji w sprawach ważnych w kontekście zawodów wybieranych przez uczniów.

4. TREŚCI PROGRAMOWE ORAZ ODBIORCY DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z DORADZTWEM ZAWODOWYM W SZKOLE

1. POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW

Uczeń:

- 1) sporządza bilans własnych zasobów na podstawie dokonanej autoanalizy („portfolio”);
- 2) określa obszary do rozwoju edukacyjno-zawodowego i osobistego;
- 3) określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- 4) rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 5) analizuje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe) w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 6) określa własny system wartości, w tym wartości związanych z pracą i etyką zawodową.

2. ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY

Uczeń:

- 1) analizuje informacje o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy oraz funkcjonujących na nim zasadach w kontekście wyborów edukacyjno – zawodowych,
- 2) analizuje informacje o zawodach, kwalifikacjach i stanowiskach pracy oraz możliwościach ich uzyskiwania w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych
- 3) określa zawody i stanowiska pracy, dla których bazę stanowią jego kwalifikacje, z uwzględnieniem zawodów przyszłości i zapotrzebowania rynku pracy

- 4) analizuje informacje o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy oraz funkcjonujących na nim zasadach w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych
- 5) porównuje formy zatrudnienia i możliwości funkcjonowania na rynku pracy jako pracownik, pracodawca lub osoba prowadząca działalność gospodarczą w obszarze, w którym się kształci, oraz analizuje podstawy prawa pracy, w tym rodzaje umów o pracę, sposoby ich rozwiązywania, prawa i obowiązki pracownika
- 6) porównuje formy zatrudnienia i możliwości funkcjonowania na rynku pracy jako pracownik, pracodawca lub osoba prowadząca działalność gospodarczą oraz analizuje podstawy prawa pracy, w tym rodzaje umów o pracę, sposoby ich rozwiązywania, prawa i obowiązki pracownika
- 7) konfrontuje własne zasoby ze zidentyfikowanymi potrzebami i oczekiwaniami pracodawców oraz wymaganiami rynku pracy;
- 8) określa znaczenie i wskazuje możliwości odbycia stażu zawodowego lub zdobycia zatrudnienia z wykorzystaniem dostępnych form aktywizacji zawodowej,
- 9) określa znaczenie i wskazuje możliwości realizacji różnych form aktywizacji zawodowej,
- 10) sporządza i aktualizuje dokumenty aplikacyjne zgodnie z wymaganiami pracodawców;
- 11) przygotowuje się do zaprezentowania siebie i swoich kompetencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej;
- 12) charakteryzuje przebieg procesu zakładania własnej działalności gospodarczej oraz instytucje wspomagające zakładanie własnej działalności gospodarczej;
- 13) charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno – zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.

3. RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZES CAŁE ŻYCIE

Uczeń:

- 1) korzysta ze źródeł informacji dotyczących dalszego kształcenia i doskonalenia zawodowego formalnego, poza formalnego i nieformalnego,
- 2) korzysta ze źródeł informacji dotyczących dalszego kształcenia formalnego, poza formalnego i nieformalnego,
- 3) analizuje możliwości uzupełniania, poszerzania i uzyskiwania nowych kwalifikacji zawodowych w ramach krajowego i europejskiego systemu kwalifikacji,
- 4) określa korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym i zawodowym
- 5) analizuje możliwości uzupełniania, poszerzania i uzyskiwania kwalifikacji zawodowych w ramach krajowego i europejskiego systemu kwalifikacji,
- 6) określa korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym i zawodowym,
- 7) analizuje możliwości kontynuowania nauki,
- 8) wskazuje możliwość kontynuowania nauki.

4. PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO – ZAWODOWYCH

Uczeń:

- 1) ustala swoje cele, zadania i działania w kontekście planowania ścieżki edukacyjno –zawodowej;

- 2) sporządza indywidualny plan działania – planuje różne warianty ścieżek edukacyjno –zawodowych na podstawie bilansu własnych zasobów i wartości oraz informacji na temat rynku edukacji i rynku pracy, przewidując skutki własnych decyzji;
- 3) dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej zgodnie z posiadanymi zasobami i określonymi celami zawodowymi.

5. WARUNKI I SPOSOBY REALIZACJI

Określone w programie cele przewidziane są do realizacji:

SZKOŁA

- 1) podczas grupowych zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, które są prowadzone przez doradcę zawodowego w wymiarze wynikającym z ramowych planów nauczania
- 2) podczas zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu; wspomaganie uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami; prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców i na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z wychowawcą i innych zajęciach, a także w formie indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez doradcę zawodowego (lub innych specjalistów, wychowawców, nauczycieli)
- 3) podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole (np. Dni Otwarte) lub poza nią (np. Salon Maturzystów, Targi Umiejętności Zawodowych).

RODZICE

Odbiorcami działań realizowanych w zakresie „Programu realizacji doradztwa zawodowego” w szkole są również rodzice. Działania skierowane do rodziców będą szczegółowo wyszczególnione w Tabeli zawierającej Program realizacji działań doradztwa zawodowego na rok szkolny 2022/2023, sporządzone na podstawie przeprowadzonej diagnozy potrzeb.

NAUCZYCIELE

Odbiorcami działań realizowanych w zakresie „Programu realizacji doradztwa zawodowego” w szkole są także nauczyciele. Działania skierowane do tej grupy odbiorców będą szczegółowo wyszczególnione w Tabeli: Przykładowe możliwości wprowadzania treści z poradnictwa zawodowego na zajęciach przedmiotowych.

6. DIAGNOZA POTRZEB W ZAKRESIE REALIZACJI PROGRAMU DORADZTWA ZAWODOWEGO

Skuteczna realizacja działań z doradztwa zawodowego w szkole wymaga przeprowadzenia diagnozy potrzeb uczniów, rodziców, nauczycieli, zasobów szkoły i sojuszników w otoczeniu społeczno – gospodarczym.

METODY DIAGNOZY PRZYJĘTE W SZKOLE

- 1) rozmowa z uczniami na lekcji wychowawczej
- 2) rozmowa z rodzicami podczas spotkania z rodzicami

- 3) rozmowa z nauczycielami podczas rady pedagogicznej
- 4) diagnoza otoczenia społeczno – gospodarczego pod kątem kontynuowania i podjęcia współpracy.

7. PROGRAM REALIZACJI DORADZTWA ZAWODOWEGO NA ROK SZKOLNY 2025/2026

Lp.	Tematyka/działania	Metody i formy	Osoby odpowiedzialne	Termin
1.	Analizowanie potrzeb doradczych uczniów, nauczycieli, konsultacje z Dyrekcją ZS nr 1 pedagogiem, nauczycielami, uczniami, lokalnymi pracodawcami.	Rozmowy, kontakty e-mail, telefoniczne, wywiad	Doradca zawodowy	Cały rok szkolny
2.	Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego wynikające z ramowych planów nauczania, które są prowadzone przez doradcę zawodowego.	Praca w grupie, wykład, pogadanka, test, burza mózgów, dyskusja, plakat	Doradca zawodowy	Wg planu
3.	Organizacja praktyk zawodowych u pracodawców	W ramach kształcenia	Wychowawcy, opiekun praktyk zawodowych, Pracodawcy, doradca	Wg harmonogramu praktyk
4.	Udział w programie Państwowej Inspekcji Pracy „Kultura bezpieczeństwa”	Zajęcia, konkurs	Doradca zawodowy	Cały rok szkolny
5.	Organizacja Targów Umiejętności Zawodowych	Promocja kierunków kształcenia	Dyrektor, doradcy zawodowi, nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących i zawodowych.	Wg planu
6.	Pomoc w organizacji Dni Otwartych Szkoły	Promocja kierunków kształcenia	Dyrektor, doradcy zawodowi, nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących i zawodowych.	Wg planu
7.	Przeprowadzenie indywidualnych konsultacji	Indywidualne poradnictwo	Doradca zawodowy	Cały rok szkolny

	dla uczniów w sprawie budowania ścieżki edukacyjno-zawodowej oraz roli umiejętności kluczowych.	zawodowe		
8.	Systematyczne gromadzenie, aktualizacja i udostępnienie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia.	Pomoc w korzystaniu z materiałów	Doradca zawodowy	Cały rok szkolny
9.	Współpraca z rodzicami . Promocja działań doradcy zawodowego informacja na stronie szkoły, fb, rozmowy indywidualne.	Kontakt telefoniczny, e -mail oraz osobisty	Rodzice uczniów	Cały rok szkolny
10.	Podnoszenie kwalifikacji i doskonalenie warsztatu pracy doradztwa zawodowego .	Seminarium, warsztaty, szkolenia , wykład interaktywny	Doradca zawodowy	Cały rok szkolny
11.	Prowadzenie indywidualnych konsultacji dla rodziców z zakresu doradztwa edukacyjno- zawodowego i informacji zawodowej, w tym szczególnie informacji dotyczących potrzeb i oczekiwań pracodawców.	Spotkania, rozmowy telefoniczne, kontakt e-mail	Doradca zawodowy	Cały rok szkolny
12.	Spotkania w Sieci Doradców Zawodowych.	Warsztaty, szkolenia	Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	Wg planu
13.	Współpraca z PUP w Sanoku, realizacja wspólnych działań.	Szkolenia, webinaria, wycieczki grupowe	Nauczyciele, doradca zawodowy	Wg planu PUP
14.	Współpraca z PIP w Rzeszowie, realizacja wspólnych działań.	Szkolenia, lekcje otwarte, webinaria, wycieczki grupowe	Nauczyciele, doradca zawodowy	Wg planu PIP
15.	Inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji rynku pracy.	Wspomaganie nauczycieli w nawiązywaniu kontaktów	Dyrektor doradca zawodowy	Cały rok szkolny
16.	Prowadzenie na zastępstwach doraźnych zajęć grupowych z doradztwa edukacyjno – zawodowego.	Zajęcia	Doradca zawodowy	Cały rok szkolny
17.	Umożliwienie korzystania	Wspomaganie	Nauczyciele	Cały rok

	nauczycielom ze szkoleń, seminariów organizowanych przez osoby, instytucje edukacyjne, rynku pracy.	nauczycieli		szkolny
18.	Realizowanie działań informacyjno – doradczych we współpracy z innymi podmiotami.	Współpraca	Nauczyciele, dyrektor, doradcy	Cały rok szkolny
19.	Wspomaganie nauczycieli oraz środowiska szkolnego w zadaniach związanych z doradztwem zawodowym.	Współpraca	Doradca, Nauczyciele, Pracownicy szkoły	Cały rok szkolny
20.	Organizacja spotkań z przedstawicielami uczelni, szkół policealnych, szkół zawodowych.	Promocja kierunków kształcenia	Doradca, Nauczyciele, Dyrektor szkoły	Cały rok szkolny

8. PRZYKŁADOWE PROPOZYCJE TEMATÓW Z PORADNICTWA ZAWODOWEGO DO REALIZACJI NA ZAJĘCIACH PRZEDMIOTOWYCH W ROKU SZKOLNYM 2025/2026.

Lekcja przedmiotowa	Realizowane treści
Język polski	Propozycje tematów w ramach języka polskiego: 1. Język i komunikacja w pracy zawodowej – Rola poprawnej polszczyzny w różnych zawodach. – Jak pisać CV, list motywacyjny i podanie o pracę. – Sztuka autoprezentacji – jak mówić o sobie podczas rozmowy kwalifikacyjnej. – Komunikacja werbalna i niewerbalna w miejscu pracy. 2. Zawody związane z językiem – Dziennikarz, redaktor, pisarz, copywriter, tłumacz. – Logopeda i nauczyciel języka polskiego. – Specjalista PR, rzecznik prasowy, specjalista ds. reklamy. – Prawnik i notariusz – język prawa

	i precyzja wypowiedzi. 3. Kompetencje miękkie rozwijane na lekcjach języka polskiego – Umiejętność pracy w grupie (np. podczas dyskusji, debat). – Krytyczne czytanie i analiza tekstów (przydatne w wielu zawodach). – Kreatywne pisanie i opowiadanie historii (storytelling w marketingu, reklamie). 4. Ścieżki edukacyjne i rynek pracy: – Kierunki studiów humanistycznych i filologicznych. – Zawody wymagające biegłej znajomości języka ojczystego i obcych. – Praca w nowych mediach (content creator, social media manager). 5. Praktyczne ćwiczenia na lekcji: – Redagowanie ogłoszeń o pracę i odpowiedzi na nie. – Prowadzenie rozmów rekrutacyjnych w formie scenek. – Dyskusja: „Czy humanista znajdzie dobrą pracę?” – obalanie stereotypów. – Analiza języka ofert pracy – czego oczekują pracodawcy.
Języki obce	Propozycje tematów w ramach języków obcych: 1. Język obcy w życiu zawodowym: – Dlaczego pracodawcy wymagają znajomości języków? – Zawody, w których znajomość języka obcego jest kluczowa (np. tłumacz, pilot wycieczek, pracownik międzynarodowej korporacji, stewardessa, dyplomata). – Rola języków obcych w pracy za granicą i w firmach międzynarodowych. 2. Praktyczne dokumenty i sytuacje: – Pisanie CV i listu motywacyjnego w języku obcym.

	– Rozmowa kwalifikacyjna – ćwiczenia w parach (np. pytania i odpowiedzi po angielsku/niemiecku). – Ogłoszenia o pracę w językach obcych – analiza treści. 3. Kompetencje komunikacyjne: – Small talk w pracy – jak przełamać barierę językową. – Prowadzenie rozmów telefonicznych i maili w języku obcym. – Ćwiczenie autoprezentacji w języku angielskim/niemieckim („Tell me about yourself”). 4. Edukacja i ścieżki kariery: – Kierunki studiów z wykorzystaniem języków obcych (filologia, lingwistyka stosowana, turystyka, biznes międzynarodowy). – Kursy i certyfikaty językowe (np. Cambridge, TELC, Goethe-Zertifikat) – ich znaczenie w pracy zawodowej. – Możliwości pracy i staży za granicą. 5. Ćwiczenia praktyczne: – Tłumaczenie ogłoszeń o pracę. – Odtworzenie scenki: kandydat i rekruter rozmawiają w języku obcym. – Prezentacja „Mój wymarzony zawód” – w języku angielskim/niemieckim. – Quiz: „Jakie zawody wymagają znajomości języków?”.
Edukacja obywatelska, historia	Propozycje tematów – edukacja obywatelska – Rynek pracy w Polsce i Unii Europejskiej – Moje prawa w pracy – kodeks pracy, pierwsza umowa, prawa młodocianych. – Zawody potrzebne we współczesnym państwie – urzędnik, nauczyciel, policjant, żołnierz, lekarz. – Jak działa urząd pracy i inne instytucje wspierające zatrudnienie. – Samorząd a rynek pracy – lokalne inicjatywy wspierające młodych

	pracowników. – Postawy obywatelskie w pracy – etyka, uczciwość, współodpowiedzialność. – Zawody przyszłości w społeczeństwie obywatelskim – cyfryzacja, ekologia, usługi społeczne. Propozycje tematów – historia – Historia zawodów i rzemiosła w Polsce – od cechów średniowiecznych po współczesne stowarzyszenia. – Praca w różnych epokach – jak zmieniało się znaczenie pracy (rolnictwo, rzemiosło, przemysł, usługi). – Rewolucja przemysłowa i jej wpływ na zawody – powstanie nowych profesji. – Znani Polacy a ich zawody i powołania – np. Kopernik (astronom), Skłodowska-Curie (naukowiec), Piłsudski (wojskowy, polityk). – Prawa pracownicze na przestrzeni dziejów – walka robotników o 8 - godzinny dzień pracy. – Historia edukacji i znaczenie wykształcenia w różnych epokach. – Migracje zarobkowe w historii Polski – emigracja do USA, praca w Europie po 2004 r.
Religia	Propozycje tematów z doradztwa zawodowego w ramach religii: 1. Praca jako powołanie: – Czym jest powołanie? – zawód, pasja czy misja? – Praca w ujęciu chrześcijańskim: „czyńcie sobie ziemię poddaną” i sens pracy. – Różnica między pracą jako obowiązkiem a pracą jako służbą drugiemu człowiekowi. 2. Wartości w pracy zawodowej: – Uczciwość, odpowiedzialność, sumienność – postawy cenione

	w każdym zawodzie. – Etyka pracy a wiara – czy wartości religijne pomagają w życiu zawodowym? – Jak podejmować decyzje zawodowe w zgodzie z sumieniem. 3. Zawody związane z misją i pomocą innym: – Praca w służbie drugiemu człowiekowi: lekarz, nauczyciel, wolontariusz, misjonarz, ksiądz, siostra zakonna. – Zawody wymagające szczególnej empatii i odpowiedzialności. – Wolontariat i działalność charytatywna jako droga rozwoju zawodowego i duchowego. 4. Praca a życie osobiste: – Równowaga między pracą, rodziną i życiem duchowym. – Praca a odpoczynek – sens niedzieli i świętowania. – Jak nie uzależnić się od pracy (pracoholizm a zdrowie i relacje). 5. Edukacja i przyszłość: – Jakie cechy powinien mieć człowiek, który chce być dobrym pracownikiem i dobrym człowiekiem. – Praca jako szansa służenia innym i realizowania swoich talentów. – Rozpoznawanie własnych talentów i darów – jako wskazówka przy wyborze zawodu.
Informatyka	Propozycje tematów z doradztwa zawodowego w ramach informatyki: 1. Informatyka w różnych zawodach: – Jakie zawody wymagają obsługi komputera i programów biurowych. – Informatyk, programista, grafik komputerowy, administrator sieci, analityk danych – na czym polega ich praca.

	– E-commerce, marketing internetowy, social media – nowe zawody cyfrowe. 2. Kompetencje cyfrowe na rynku pracy: – Tworzenie profesjonalnego CV i portfolio online. – Posługiwanie się arkuszem kalkulacyjnym w pracy biurowej i finansowej. – Prezentacje multimedialne jako narzędzie autoprezentacji. – Cyberbezpieczeństwo – jak chronić dane osobowe w pracy. 3. Edukacja i ścieżki kariery IT: – Kierunki studiów i kursy w obszarze informatyki. – Certyfikaty IT (np. ECDL, Cisco, Microsoft) – czy warto je zdobywać. – Jak rozwijać umiejętności programistyczne samodzielnie. 4. Nowe technologie a rynek pracy: – Sztuczna inteligencja, robotyzacja, automatyzacja – jakie zawody znikają, a jakie powstają. – Praca zdalna i hybrydowa – rola narzędzi cyfrowych. – Freelancer w branży IT – plusy i minusy. 5. Ćwiczenia praktyczne na lekcji: – Stworzenie CV w edytorze tekstu i infografiki w programie graficznym. – Wyszukiwanie i analiza ogłoszeń o pracę w branży IT. – Symulacja rozmowy rekrutacyjnej online (np. Teams, Zoom). – Mini-projekt: „Mój wymarzony zawód w świecie technologii” – prezentacja multimedialna.
	Propozycje tematów z doradztwa zawodowego w ramach matematyki: 1. Zawody wykorzystujące matematykę:

Matematyka	– Ekonomista, księgowy, bankowiec, analityk finansowy. – Inżynier, architekt, geodeta, informatyk. – Statystyk, aktuariusz, analityk danych. – Zawody codzienne (kasjer, handlowiec, logistyk). 2. Edukacja i ścieżki kariery: – Kierunki studiów ścisłych i technicznych. – Kursy i certyfikaty z analizy danych, programowania, finansów. – Znaczenie matury z matematyki przy rekrutacji na studia. 3. Ćwiczenia praktyczne na lekcji: – Symulacja „Mój pierwszy budżet” – planowanie finansów po podjęciu pracy. – Analiza ogłoszeń o pracę – jakie kompetencje matematyczne są wymagane. – Tworzenie prostych wykresów i analiz – jak robi to ekonomista czy analityk. – „Matematyka w moim wymarzonym zawodzie” – projekt ucznia.
Biznes i zarządzanie	Propozycje tematów z doradztwa zawodowego w ramach biznesu i zarządzania: 1. Rynek pracy i planowanie kariery: – Jakie kompetencje są poszukiwane na współczesnym rynku pracy? – Ścieżki kariery w biznesie – od pracownika do menedżera. – Trendy w zatrudnieniu – zawody przyszłości i zanikające zawody. 2. Przedsiębiorczość a kariera zawodowa: – Jak założyć własną firmę – kroki formalne. – Zalety i wady pracy na etacie vs. prowadzenia działalności. – Startupy i innowacje – jak rodzą się

	nowe zawody. 3. Umiejętności miękkie w biznesie: – Autoprezentacja i wystąpienia publiczne. – Negocjacje i komunikacja w pracy. – Praca zespołowa i zarządzanie projektami. 4. Ćwiczenia praktyczne na lekcji: – Tworzenie CV i listu motywacyjnego dopasowanego do konkretnej oferty. – Symulacja rozmowy kwalifikacyjnej. – Gra edukacyjna: zakładamy firmę i dzielimy role w zespole. – Analiza ogłoszeń o pracę – jakie wymagania pojawiają się najczęściej. – Mini-projekt: „Mój plan kariery zawodowej na 10 lat”.
Edukacja dla bezpieczeństwa	Propozycje tematów z doradztwa zawodowego w ramach edukacji dla bezpieczeństwa 1. Zawody związane z bezpieczeństwem i ratownictwem: – Ratownik medyczny, strażak, policjant, żołnierz, funkcjonariusz służb specjalnych. – Zawody medyczne i paramedyczne – pielęgniarka, sanitariusz, opiekun medyczny. – Instruktor pierwszej pomocy, pracownik ochrony, BHP-owiec. 2. Edukacja i ścieżki kariery: – Szkoły mundurowe i uczelnie wojskowe w Polsce. – Kursy i szkolenia z zakresu ratownictwa, BHP, ochrony. – Możliwości kariery w strukturach międzynarodowych (np. NATO, ONZ, UE). 3. Praktyczne powiązania z EDB: – Symulacja rozmowy kwalifikacyjnej do

	służb mundurowych. – Ćwiczenia w udzielaniu pierwszej pomocy jako przykład kompetencji zawodowych. – Dyskusja: „Czy zawód strażaka/policjanta to tylko praca, czy misja?”. – Analiza ogłoszeń o pracę w służbach i ratownictwie – wymagania i kwalifikacje.
Fizyka	Propozycje tematów z doradztwa zawodowego w ramach fizyki: 1. Zawody związane z fizyką: – Inżynier (mechanik, elektryk, elektronik, budownictwo, energetyka). – Astronom, astrofizyk, pracownik obserwatorium. – Medycyna a fizyka – radiolog, technik elektroradiologii, fizyk medyczny. – Zawody w transporcie i lotnictwie – pilot, mechanik lotniczy, kontroler lotów. – Fizyka w zawodach nowoczesnych – robotyka, nanotechnologie, odnawialne źródła energii. 2. Fizyka w codziennej pracy: – Mechanika a zawody techniczne (budowlaniec, kierowca, operator maszyn). – Elektryczność i magnetyzm – praca elektryka, energetyka, automatyka. – Fale i optyka – fotograf, technik optyk, informatyk, specjalista od telekomunikacji. – Termodynamika – inżynier chłodnictwa i klimatyzacji, pracownik laboratoriów. 3. Edukacja i ścieżki kariery: – Kierunki studiów ścisłych i technicznych – politechnika, fizyka stosowana, inżynieria materiałowa. – Praca w sektorze energetyki i nowych technologii.

	– Możliwości badań naukowych w Polsce i za granicą. 4. Ćwiczenia praktyczne na lekcji: – Analiza ogłoszeń o pracę: jakie zawody wymagają wiedzy z fizyki. – Projekt uczniowski: „Jak fizyka jest wykorzystywana w moim wymarzonym zawodzie”. – Dyskusja: „Czy warto studiować fizykę – szanse na rynku pracy”. – Eksperymenty jako przykłady pracy badawczej w zawodach naukowych i technicznych.
Biologia	Propozycje tematów z doradztwa zawodowego w ramach biologii: 1. Zawody związane z biologią: – Medycyna i zawody medyczne: lekarz, pielęgniarka, ratownik medyczny, fizjoterapeuta, dietetyk. – Biotechnologia i farmacja: biotechnolog, farmaceuta, laborant. – Ochrona środowiska: ekolog, leśnik, biolog w parku narodowym. – Nauki przyrodnicze i badania: biolog, mikrobiolog, zoolog, botanik. – Weterynaria: lekarz weterynarii, technik weterynaryjny. 2. Edukacja i ścieżki kariery: – Kierunki studiów przyrodniczych i medycznych. – Kursy i szkolenia (np. pierwsza pomoc, laboratoria, ochrona środowiska). – Możliwości pracy w Polsce i za granicą w branży medycznej i przyrodniczej. – 3. Praktyczne powiązania z biologią: – Analiza ogłoszeń o pracę w zawodach związanych z biologią. – Mini-projekt: „Mój wymarzony zawód związany z biologią”. – Symulacja pracy badawczej – obserwacja, pomiar, raport.

	– Dyskusja: „Czy praca w ochronie środowiska jest przyszłościowa?”.
Chemia	Propozycje tematów z doradztwa zawodowego w ramach chemii: 1. Zawody związane z chemią: – Chemik w laboratorium analitycznym lub przemysłowym. – Farmaceuta, technik farmaceutyczny, pracownik przemysłu kosmetycznego. – Inżynier chemik w przemyśle spożywczym, chemicznym lub petrochemicznym. – Specjalista ochrony środowiska – badanie wody, powietrza, gleby. – Kryminalistyka i toksykologia – chemia w pracy policji i medycyny sądowej. 2. Edukacja i ścieżki kariery: – Kierunki studiów chemicznych i pokrewnych (chemia, biotechnologia, inżynieria chemiczna). – Kursy i certyfikaty laboratoryjne. – Praca w laboratoriach badawczych, przemyśle i instytutach naukowych. 3. Praktyczne powiązania z chemią: – Analiza składu produktów codziennego użytku (kosmetyki, środki czystości, żywność). – Symulacja pracy laboratoryjnej – przygotowanie eksperymentu i raportu. – Dyskusja: „Jak chemia wpływa na życie codzienne i zawodowe?”. – Analiza ogłoszeń o pracę w zawodach chemicznych – wymagania i kwalifikacje.
Geografia	Propozycje tematów z doradztwa zawodowego w ramach geografii: 1. Zawody związane z geografią: – Geograf, kartograf, geodeta.

	– Pracownik służb środowiskowych – ochrony środowiska, GIS, planowanie przestrzenne. – Turystyka i rekreacja – przewodnik turystyczny, pilot wycieczek, animator czasu wolnego. – Transport i logistyka – planowanie tras, spedycja, zarządzanie flotą. – Meteorolog, hydrolog, oceanograf. 2. Edukacja i ścieżki kariery: – Kierunki studiów geograficznych i pokrewnych: geografia, geoinformatyka, turystyka, logistyka. – Kursy i certyfikaty z zakresu GIS, ochrony środowiska, planowania przestrzennego. – Możliwości pracy w Polsce i za granicą w instytucjach naukowych, turystycznych i administracyjnych 3. Praktyczne powiązania z geografią: – Analiza ogłoszeń o pracę w zawodach związanych z geografią i środowiskiem. – Mini-projekt: „Mój wymarzony zawód z geografią w tle”. – Mapowanie lokalnych miejsc pracy lub atrakcji turystycznych z wykorzystaniem GIS. – Dyskusja: „Jak wiedza geograficzna pomaga w podejmowaniu decyzji zawodowych?”.
Wychowanie fizyczne	Propozycja tematów – wychowanie fizyczne: – Wskazanie ścieżki rozwoju zawodowego związanej ze sportem, zdrowiem i aktywnością fizyczną. – Zawody w sporcie wyczynowym (sportowiec, trener sędzia sportowy). – Zawody w rekreacji i turystyce, – Zawody w rehabilitacji i zdrowiu (fizjoterapeuta, terapeuta zajęciowy, dietetyk sportowy). – Wymagania zdrowotne w niektórych zawodach (np. policjant, żołnierz, strażak).

	– Kompetencje miękkie rozwijane przez sport. – Kierunki studiów związane ze sportem. Nowe zawody w sporcie.
Edukacja zdrowotna	Propozycje tematów – edukacja zdrowotna: – Jak praca wpływa na zdrowie fizyczne i psychiczne człowieka, – Zawody wymagające dużej aktywności fizycznej, – Ergonomia pracy i jej znaczenie dla zdrowego kręgosłupa, wzroku, układu nerwowego, – Work – life balance – jak uniknąć wypalenia zawodowego?, – Stres w miejscu pracy, – Higiena pracy i nauki, – Zawody o podwyższonym ryzyku – jak chronić zdrowie w pracy?
Zajęcia z wychowawcą	Propozycje tematów doradztwa zawodowego na zajęciach z wychowawcą: 1. Poznawanie siebie i swoich predyspozycji: – Testy predyspozycji zawodowych i analiza wyników. – Moje mocne strony i zainteresowania a wybór zawodu. – Rozpoznawanie talentów i pasji – jak je wykorzystać w pracy. 2. Rynek pracy i edukacja – Jakie zawody są poszukiwane w regionie i w Polsce. – Ścieżki edukacyjne prowadzące do wymarzonych zawodów. – Nowe zawody przyszłości – co warto znać i umieć. 3. Praktyczne ćwiczenia: – Symulacja rozmowy kwalifikacyjnej i autoprezentacji. – Analiza ogłoszeń o pracę i dopasowanie do własnych predyspozycji. – Mini-projekt: „Mój wymarzony zawód – droga do realizacji celu”.

	– Dyskusja: „Co chcę robić w przyszłości i jakie kroki muszę podjąć już teraz?”.
UWAGI DO REALIZACJI	Każdy z nauczycieli i specjalistów może wykorzystać własną biografię i osobiste zainteresowania do budowania właściwych postaw proaktywnych, prozawodowych i etycznych oraz nastawienia do pracy jako źródła sukcesu osobistego i zawodowego.

9. SOJUSZNICY – SIEĆ WSPÓŁPRACY

Dla efektywnej realizacji niniejszego programu niezbędna jest również współpraca z zewnętrznymi instytucjami i osobami mogącymi wesprzeć szkolny system doradztwa, takimi, jak:

- 1) Poradnie Psychologiczne – Pedagogiczne (PPP),
- 2) Ochotnicze Hufce Pracy (OHP) i Mobilne Centra Informacji,
- 3) Powiatowy Urząd Pracy (PUP),
- 4) Wojewódzki Urząd Pracy (WUP),
- 5) Biura Karier,
- 6) Podkarpackie Centrum Doskonalenia i Doradztwa,
- 7) Centrum Kształcenia Ustawicznego,
- 8) Szkolne Ośrodki Kariery (SzOK),
- 9) Agencje Zatrudnienia,
- 10) Ośrodek Rozwoju Edukacji (ORE),
- 11) Regionalne Centrum Rozwoju Edukacji,
- 12) Ośrodki Doskonalenia Nauczycieli, Ośrodki Doradztwa Metodycznego,
- 13) Zakłady Doskonalenia Zawodowego (ZDZ)
- 14) Stowarzyszenia Branżowe,
- 15) Cechy i Izby Rzemieślnicze,
- 16) Prywatne firmy i instytucje szkoleniowe,
- 17) Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości,
- 18) Przedstawiciele firm i przedsiębiorcy.

10. ZASADY REALIZACJI DZIAŁAŃ PROGRAMU W PRZYPADKU ZDALNEGO NAUCZANIA

Zasady realizacji programu w przypadku zdalnego nauczania mogą być realizowane z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej zapewniających wymianę informacji między nauczycielem, uczniem lub rodzicem poprzez platformę. Microsoft Teams.

Wytyczne do pracy zdalnej.

Zajęcia z doradztwa zawodowego mogą być realizowane w następujących formach:

- 1) lekcje zdalne on – line,
- 2) przesyłanie materiałów drogą elektroniczną,
- 3) wykorzystywanie mediów społecznościowych do kontaktów z uczniami, przekazywania ważnych materiałów i informacji oraz do konsultacji indywidualnych.

11. MONITORING I EWALUACJA

Za monitoring i ewaluację programu w szkole odpowiada doradca zawodowy, który na bieżąco prowadzi rejestr uwag oraz prowadzi diagnozę potrzeb.

Monitorowanie programu polegać będzie na rutynowym zbieraniu i analizowaniu informacji w trakcie jego realizacji. Dzięki temu będzie można sprawdzić, czy program przebiega zgodnie z planem i przyjętymi wymaganiami, śledzić postępy programu, a także dostosowywać jego realizację do realiów.

Ewaluacja będzie wykonywana po zakończeniu programu, tzw. ewaluacja ex – post, będzie ona wartościowaniem programu, jego oceną tak systematyczną i obiektywną, jak to jest tylko możliwe. Dzięki temu można będzie uzyskać wiarygodne i użyteczne informacje, które pozwalają na wyciąganie wniosków na temat tego co i dlaczego się udało (lub nie udało).

Ewaluacja programu zawierać będzie pytania ewaluacyjne, które będą dotyczyć następujących obszarów:

- wdrożenia – czy program przebiegał zgodnie z planem?,
- skuteczności – czy osiągnął zakładane cele?

Techniki ewaluacji: metaplan, analiza dokumentacji (dzienniki – tematy zajęć), analiza wytworów uczniów, analiza wyników obserwacji, wywiady z uczestnikami zajęć, itd.

Sanok, dnia 1 września 2025 r.

ZATWIERDZAM

Dyrektor Szkoły
Renata Gromek